

Z cizích revuí.

ARMY ORDNANCE, sv. XVIII, čís. 107, Washington, březen—duben 1938.

Emilio Canevari, pplk. ital. arm.: Forecasts from the War in Spain. (Co předpovídá válka ve Španělsku.)

Poučení, zakládající se na technických a taktických zkušenostech a současně pokus o povšechné zhodnocení skutečností ověřených ve Španělsku — zkrácený výtaž:

Stále vzrůstající složitost válčení si vynucuje používání velmi dobře vycvičených, dokonale vedených jednotek a školených specialistů. Rychle vytvořené, špatně vycvičené a vystrojené jednotky postačí jen v obraně; k útoku třeba vojska moderně vybaveného a vycvičeného, poněvadž se nadšení samo o sobě nehodí k manévrování. Otázka technické hodnoty a kázně převyšuje vše; takové vojsko vyžaduje veliké péče, také co se týče výživy. Poněvadž moderní boj, zvláště ofensiva, pohlcuje lidi, třeba předvídat stále nahrazování a doplňování, aby nebyly vyčerpány síly před dosažením konečného úspěchu.

Pěchota je stále královnou zbraní a její činnosti jsou ostatní zbraně podřízeny. Má největší početné ztráty. Proti mírové manii ulehčit jí se stavějí požadavky mohutnější výzbroje. Pěchota lehce a špatně vyzbrojená je nejvíce zatížena.

Projevuje se tendence zavést „subkulomet“ místo pušky. Pěšák s automatickou puškou a spolehlivými ručními granáty je stěžejní bojový prvek; proto nemá být počet pěšáků snižován a ještě méně zatěžován takovou společnou zbraní, jako je lehký kulomet. Lehké kulometry se projevily nepraktickými. Jsou to obranné zbraně malé účinnosti a zdržují pěchotu při postupu (autor má snad na mysli zastaralé vzory tak zvaných lehkých kulometů). Některé byly nepraktické proto, že vyžadovaly mazání, jež se v poli nedalo provádět. K útokům bylo používáno s dobrým výsledkem skupin o třech mužích — podobně jako v úderných jednotkách za světové války. Zdůraznit třeba použití dobrých, spolehlivých ručních granátů.

Proti lehkým kulometům se osvědčily kulometry těžké s tendencí k zvětšování ráže a používání průbojných střel. Bylo jich použito jen v rotách. Slučování jich v praporech je teorie bez praktické ceny. Bylo jich používáno hlavně k palbě přímé, k přestřelování a palba mezerami prováděna nebyla. Osvědčila se palba nepřímá s použitím záměrných bodů. Minometry (moždife) jsou nutné a jejich užitečnost stoupá s ráží. Plamenometů je potřebí za útoku proti budovám a uzavřeným pokrytým prostorům.

Protitankové rychlopalné zbraně německé ráží 37 až 20 mm se osvědčily. Ráže 65 mm jsou pro pěchotu nepraktické pro malou pohyblivost a nedostatečnou rychlost palby.

Autor navrhuje tuto osvědčivši se organizaci pěšího pluku:

pěší skupina jako základní prvek: 1 poddůstojník + 2 vojíní ozbrojení samočinnými puškami a ručními granáty,

družstvo: 1 starší poddůstojník + 4 pěší skupiny = 13,

četa: 3 družstva jako výše,

rota: 3 čety střelecké + 1 četa těžkých kulometů,

prapor: 3 pěší roty + 1 kulometná rota o 3 těžkých minometech, 81 mm + 3 kulometech 20 mm,

pluk: 3 prapory + 1 rota o šesti 37 mm nebo 47 mm kulometech na kárách + 1 rota se čtyřmi moždíři 120 mm nebo 150 mm — motorisovaná + 1 oddíl zpravodajský + 1 oddíl plynový s četou plamenometů.

Je potřebí dobrého zásobování střelivem, k tomu využití motorových vozidel.

Jezdectvo bylo počátkem války rozpuštěno, lehkého maurského jezdeckva bylo použito omezeně.

O cyklistech není nic slyšet a motocyklistů se používá jako spojek.

Ač byla potvrzena důležitost dobré pěchoty, neosvědčily se tanky; prospěly jedině tam, kde měly co činit se špatně vyzbrojenou a neukázněnou pěchotou.

Lehké tanky se dají snadno vyřadit; jednotlivé těžké tanky možno zajmout, a pracují-li ve skupinách, stanou se brzo kořistí zbraní 20 až 37 mm.

Co se týče účinnosti, nemají lehké tanky významu, poněvadž střelba z nich nemá vyhlídek. Možno jich použít s plamenomety. Těžké tanky ozbrojené děly jsou dobré — dokud nejsou zničeny. Při srážce tanků mají těžké tanky převahu.

Možno mít za prokázáno, že se tanky nehodí k použití před pěchotou. Naproti tomu, nemají-li před sebou pěchotu, jež by je stále chránila a podporovala, jsou neúčelné a podléhají zkáze. Z toho by se dalo usuzovat na jich používání v masách k pronásledování poraženého nepřítele tak, jako se dříve užívalo těžkého jezdeckta. Je však velice možno, že další zkušenosti potvrdí větší účinnost leteckého útoku pro tento účel.

Třeba poznamenat, že těžký ruský tank — ač v dnešní formě pro různé konstruktivní vady neúčelný — chová v sobě prvek, jehož možno dobře upotřebit. Jeho výzbroj, t. j. rychlopalné dělo s velkou zásobou střeliva, může být dobrým prostředkem místo těžkých, pěchotou těžce přenosných a nechráněných zbraní. Zarazí-li se však tank na měkké nebo písčité půdě, znamená to ztrátu stroje.

To je vše co zbývá z mechanisace, zdroje tolikerých fantasií.

Co se týče motorisace oddílů, skýtá španělská válka mnohá poučení. K provedení plynulého útoku dává dělostřelectvu možnost rychlého přemístění a stálého podporování útoku.

Převoz vojsk motorovými vozidly je též prospěšný, avšak neohospodárným se jeví vybavení jednotek vozidly předem. Myšlenka všeobecné motorisace musí být zavržena.

Španělská válka nejen potvrzuje, že bez palby není postupu, ale přesvědčuje dokonce, že bez palebné „vichřice“ nelze postoupit ani o centimetr. Obrana nemůže být zlomena bez dobré pěchoty a mohutné dělové palby. Jiným útočným prostředkem je letecký útok, o němž je pojednáno níže.

Rychlopalné malorážové dělostřelectvo je výhodné zejména v obraně. Naproti tomu je útok bez intenzivní přesné palby středního a těžkého dělostřelectva nemožný. Postoupí-li pěchota, potřebuje dělostřelecké podpory, a proto motorisace dělostřelectva.

Natno zdůraznit dobrou, ač někdy obtížnou spolupráci pěchoty s dělostřelectvem.

Ještě důležitější nežli otázka dělostřelectva divisiho je problém dělostřelectva sborového; toho nemůže být nikdy dosti, ježto je páteří celého útoku.

Skutečně účinný materiál je teprve ráže 149 mm. Není-li souhlasu pro utvoření dvou pluků pro sbor — jeden po šesti skupinách 105 mm a 149 mm houfnic a druhý stejné síly 149 mm děl a 210 mm houfnic — projeví se stejně potřeba zvýšení dělostřelectva armádního.

V Evropě se projevuje tendence zmenšit divisi pěchotu a vytvořit malé divise po šesti praporech; jsou to v podstatě smíšené brigády. To má oprávnění jen pro vytvoření rovnováhy mezi dělostřelectvem a pěchotou. Poněvadž však tendence směřuje jen k „ulehčení“, t. j. k zvýšení pohyblivosti, nezdá se to výhodným. Ukázalo se, že takové smíšené brigády musily být brzo vystřídány a že jsou neohospodárné.

Úspěchy Frankovců možno vysvětlit převahou materiálu, dělostřelectva a letectva, pak vhodným manévrováním. Průlom byl prováděn vždy na nejslabším místě a po jeho uskutečnění — zatím co protivník stahuje posily z celé fronty — přechází se k obraně a připravuje se průlom na jiném oslabeném místě. Tento manévra se opakuje bez krvavé umíněnosti a bez velkých ztrát pro útočící pěchotu tak dlouho, až je celé postavení protivníka otřeseno a dozraje k zhroutilí.

Moderní dělostřelectvo prokázalo mnohem větší účinnost, než bylo očekáváno, což není třeba ani zmenšovat, ani zveličovat.

Letecká byla s počátku málo na obou stranách a dosud není ho používáno ve velkém měřítku. Bylo velice různorodé, co se týče materiálu i výcviku. Vyznačuje se základně svou rychlostí. Letadla provádějící boj obranný vítězila nad bombardovacími rychlostí 250 km. Jakmile se objevila rychlá bombardovací letadla (400 km), stala se obrana neskonale těžší. Byla prokázána drtivost leteckých útoků. Přepad pochodu anebo motorisovaných kolon má účinek veliký, také demoralizační, což třeba dobře si uvědomit. Letecký útok je při provádění útoku neb protiútku prvním novým „taktickým činitelem“ od světové války. Letecká nemůže být používána v masách, spíše však bleskově, za vhodných okolností a ve vhodném okamžiku i proti protivníkovi, jenž má převahu. Je to otázka kvality, odvahy a manévrování.

Obě válčící strany měly politické důvody, aby nepoužívaly plynů, ani v dělových nábojích.

„Štak.“

Literární přehled.

Général Camon: **La première manœuvre de Napoléon: Manoeuvre de Turin 12—28 avril 1796.** (První manévry Napoleónův. Turinský manévry 12.—28. dubna 1796.) Berger-Levrault, Paris 1937, 149 stran.

Autor vysvětluje nejdříve smysl manévru Napoleónova, který měl co činit současně se Sardinci a s jejich spojenci Rakušany. Byl to útok směřující především proti sardinské armádě, na tyl nepříteli. Autor zjišťuje původ koncepce tohoto manévru. Bylo to v Auxonne, kde jako poručík dělostřelectva, budoucí generál, uhněl svou metodu. Později, jakmile přišel v čelo dělostřelectva armády v Itálii r. 1794, vymyslel Bonaparte taktiku, již o dvě leta později vítězně používal.

Mezi poznatky, které tato studie poskytuje, je jeden, který autor zvláště zdůrazňuje: Převaha ofensivy nad defensivou při obraně hranic.

Konečně uvádí knížečka ještě jednu zajímavou zvláštnost:

Napoleon sám vysvětluje genies svých operací ať v hlášeních direktoriu v době tažení samého, ať později svou relací napsanou na Svaté Heleně o „Pojednání o velkých operacích“ od Jominiho. Bonaparte ostatně vysvětlil svůj manévry v četných poznámkách, když byl v topografické kanceláři výboru veřejného blaha, která byla hlavním štábem tehdejší doby. KL.

Général Duval: **Les leçons de la Guerre d'Espagne.** (Poučení ze španělské války.) Librairie PLON, Paris 1938. 249 stran.

Při prvním pohledu na titul knihy se nám bezděčně vymaní otázka: Lze již nyní čerpat poznatky a zkušenosti ze špa-

nělské války, z války, od níž nemáme dostatečného časového odstupu a o níž jsou vlastně zprávy jen řídké a nepřesné? Lze těmto poznatkům a zkušenostem připsovat konečnou platnost?

Na to nám odpovídá generál Weygand, který napsal ke knize předmluvu. Právě tu mimo jiné: „Generál Duval vyvodil z toho, co viděl a co se dověděl, to nejlepší a zradili bychom jeho myšlenky, kdybychom chtěli poučením, o nichž píše, přisuzovat absolutní povahu. S neobvyklou přesností při hledání pravdy snaží se určit, zda tato válka znamená se zřetelem k dřívějším váлкám pokrok nebo úpadek a tím určuje i hodnotu poučení, které je třeba z ní těžit. Obě strany měly zajisté k dispozici určitý počet nejmodernějších zbraní. Nelze však uvažovat jen o zbraních jako o zbraních. Její účinek závisí též na člověku, který ji obsluhuje, a na způsobu, jakým se jí používá. Tu se však svádí bitva mezi dvěma armádami, které jako ty někdejší vedou obzvláště pěší boj, protože disponují málo početným dělostřelectvem, a tato bitva nemůže poskytnout pro použití uvedených zbraní podmínky, z nichž by bylo lze čerpat prospěšné celkové zkušenosti; nejvyšší technici mohou zjistit přednosti a nevýhody nějakého stroje, výzbroje nebo pancíře“.

Všechny zkušenosti, ať jsou jakkoli zvláštní nebo jen dílčí, zasluhují určitou pozornost, i když na ně mají vliv okolnosti vojenské vědy úplně cizí. Kniha generála Duvala je poutavá a zasluhuje, aby byla čtena. Pojednává nejdříve o vzniku občanské války ve Španělsku, uvádí zprávy o vytvoření obou soupeřících armád a způsob, jímž se vytvořily „hranice“ mezi oběma stranami. Dále promlouvá o vojenských operacích u Bil-